

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ യുദ്ധകാണ്ഡേ

॥ ഏകോനവിംശത്യധികശതതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ഏകോനവിംശത്യധികശതതമഃ സർഗഃ ||

ശ്രീമഹാദേവസ്യാജ്ഞയാ ശ്രീരാമലക്ഷ്മണാഭ്യാം വിമാനേനാഗതസ്യ
രാജേണാ ദശരഥസ്യാഭിവാദനം പുത്രാഭ്യാം സീതായൈ ചാവശ്യകം
സന്ദീശ്യ തസ്യേന്ദ്രലോകേ ഗമനം ച

ഏതച്ഛുത്യാ ശുഭം വാക്യം
രാഘവേണാനുഭാഷിതം |
തതഃ ശുഭതരം വാക്യം
വ്യാജഹാര മഹേശ്വരഃ ||6.119.1 ||

പുഷ്കരാക്ഷ മഹാബാഹോ
മഹാവക്ഷഃ പരന്തപ |
ദിഷ്ട്യാ കൃതമീദം കർമ
ത്വയാ ധർമഭൃതാം വര ||6.119.2 ||

ദിഷ്ട്യാ സർവസ്യ ലോകസ്യ
പ്രവൃദ്ധം ദാരുണം തമഃ |
അപവൃത്തം ത്വയാ സംഖ്യേ
രാമ രാവണജം ഭയം ||6.119.3 ||

ആശ്വാസ്യ ഭരതം ദീനം
കൗസൽയാം ച യശസ്വിനീം |

കൈകേയിം ച സുമിത്രാം ച
ദൃഷ്ട്വാ ലക്ഷ്മണമാതരം ||6.119.4 ||

പ്രാപ്യ രാജ്യമയോധ്യായാം
നന്ദയിത്യാ സുഹൃഇജ്ജനം |
ഇക്ഷ്യാകുണാം കുലേ വംശം
സ്ഥാപയിത്യാ മഹാബല ||6.119.5 ||

ഇഷ്ട്വാ തുരഗമേധേന
പ്രാപ്യ ചാനുത്തമം യശഃ |
ബ്രാഹ്മണേഭ്യോ ധനം ദത്ത്വാ
ത്രിദിവം ഗന്തുമർഹസി ||6.119.6 ||

ഏഷ രാജാ ദശരഥോ
വിമാനസ്ഥഃ പിതാ തവ |
കാകുത്സ്ഥ മാനുഷേ ലോകേ
ഗുരുസ്സവ മഹായശാഃ ||6.119.7 ||

ഇന്ദ്രലോകം ഗതഃ ശ്രീമാം -
സ്ത്വയാ പുത്രേണ താരിതഃ |
ലക്ഷ്മണേന സഹ ഭ്രാത്രോ
ത്വമേനമഭിവാദയ ||6.119.8 ||

മഹാദേവവചഃ ശ്രുത്വാ
രാഘവഃ സഹലക്ഷ്മണഃ |
വിമാനശിഖരസ്ഥസ്യ
പ്രണാമമകരോത് പിതൂഃ ||6.119.9 ||

ദീപ്യമാനം സ്വയാ ലക്ഷ്മ്യാ
വീരജ്ഞാബ്രഹ്മരയാരിണം |

ലക്ഷ്മണേന സഹ ഭ്രാത്രോ
ദദർശ പിതരം പ്രഭുഃ ||6.119.10 ||

ഹർഷേണ മഹതാർജ്ജവീഷ്ടോ
വിമാനസ്ഥോ മഹീപതിഃ |
പ്രാണൈഃ പ്രിയതരം ദൃഷ്ട്യാ
പുത്രം ദശരഥസ്തദാ ||6.119.11 ||

ആരോപ്യാങ്കേ മഹാബാഹു-
ർവരാസനഗതഃ പ്രഭുഃ |
ബാഹുദ്യാം സമ്പരിഷ്ഠജ്യ
തതോ വാക്യം സമാദദേ ||6.119.12 ||

ന മേ സ്വർഗോ ബഹു മതഃ
സമ്മാനശ്ച സുരർഷഭൈഃ |
ത്വയാ രാമ വിഹീനസ്യ
സത്യം പ്രതിശൃണോമി തേ ||6.119.13 ||

അദ്യ ത്യാം നിഹതാമിത്രം
ദൃഷ്ട്യാ സമ്പൂർണമാനസം |
നിസ്തീർണവനവാസം ച
പ്രീതിരാസീത് പരാ മമ ||6.119.14 ||

കൈകേയോ യാനി ചോക്താനി
വാക്യാനി വദതാം വര |
തവ പ്രവ്രാജനാർഥാനി
സ്ഥിതാനി ഹൃദയേ മമ ||6.119.15 ||

ത്യാം തു ദൃഷ്ട്യാ കുശലിനം
പരിഷ്ഠജ്യ സലക്ഷ്മണം |

അദ്യ ദുഃഖാദ് വിമുക്തോസ്തി
നീഹാരാദിവ ഭാസ്കരഃ || 6.119.16 ||

താരിതോഹം ത്വയാ പുത്ര
സുപുത്രേണ മഹാത്മനാ |
അഷ്ടാവക്രേണ ധർമാത്മാ
കഹോലോ ബ്രാഹ്മണോ യഥാ || 6.119.17 ||

ഇദാനീം ച വിജാനാമി
യഥാ സൗമ്യ സുരേശ്വരൈഃ |
വധാർഥം രാവണസ്യേഹ
വിഹിതം പുരുഷോത്തമം || 6.119.18 ||

സിദ്ധാർഥാ ഖലു കൗസൽയാ
യാ ത്യാം രാമ ഗൃഹം ഗതം |
വനാനിവൃത്തം സംഹൃഷ്ടാ
ദ്രക്ഷ്യതേ ശത്രുസുദനം || 6.119.19 ||

സിദ്ധാർഥാഃ ഖലു തേ രാമ
നരാ യേ ത്യാം പുരീം ഗതം |
രാജ്യേ ചൈവാദിഷിക്തം ച
ദ്രക്ഷ്യന്തേ വസുധാധിപം || 6.119.20 ||

അനുരക്തേന ബലിനാ
ശുചിനാ ധർമചാരിണാ |
ഇച്ഛേയം ത്യാമഹം ദ്രഷ്ടും
ഭരതേന സമാഗതം || 6.119.21 ||

ചതുർദശ സമാഃ സൗമ്യ
വനേ നിർയാതിതാസ്ത്വയാ |

വസതാ സീതയാ സാർധം
മത്പ്രീത്യാ ലക്ഷ്മണേന ച || 6.119.22 ||

നിവൃത്തവനവാസോഽസി
പ്രതിജ്ഞാ പുരിതാ ത്വയാ |
രാവണം ച രണേ ഹത്യാ
ദേവതാഃ പരിതോഷിതാഃ || 6.119.23 ||

കൃതം കർമ്മ യശഃ ശ്ലാഘ്യം
പ്രാപ്തം തേ ശത്രുസൂദന |
ഭ്രാത്യഭിഃ സഹ രാജ്യസ്ഥോ
ദീർഘമായുരവാപ്സുഹി || 6.119.24 ||

ഇതി ബ്രുവാണം രാജാനം
രാമഃ പ്രാഞ്ജലിരബ്രവീത് |
കുരു പ്രസാദം ധർമ്മജ്ഞ
കൈകേയോ ഭരതസ്യ ച || 6.119.25 ||

സപുത്രാം ത്യാം ത്യജാമീതി
യദുക്താ കേകയി ത്വയാ |
സ ശാപഃ കൈകയിം ഘോരഃ
സപുത്രാം ന സ്യുശേത് പ്രഭോ || 6.119.26 ||

തഥേതി സ മഹാരാജോ
രാമമുക്ത്യാ കൃതാഞ്ജലിം |
ലക്ഷ്മണം ച പരിഷ്വജ്യ
പുനർവാക്യമുവാച ഹ || 6.119.27 ||

രാമം ശുശ്രൂഷതാ ഭക്ത്യാ
വൈദേഹ്യാ സഹ സീതയാ |

കൃതാ മമ മഹാപ്രീതിഃ
പ്രാപ്തം ധർമഫലം ച തേ || 6.119.28 ||

ധർമം പ്രാപ്സ്യസി ധർമജ്ഞ
യശശ്ച വിപുലം ഭൂവി |
രാമേ പ്രസന്നേ സ്വർഗം ച
മഹിമാനം തഥോത്തമം || 6.119.29 ||

രാമം ശുശ്രൂഷ ഭദ്രം തേ
സുമിത്രാനന്ദവർധന |
രാമഃ സർവസ്യ ലോകസ്യ
ഹിതേഷ്യഭിരതഃ സദാ || 6.119.30 ||

ഏതേ സേന്ദ്രാസ്ത്രയോ ലോകാഃ
സിദ്ധാശ്ച പരമർഷയഃ |
അഭിവാദ്യ മഹാത്മാന -
മർചന്തി പുരുഷോത്തമം || 6.119.31 ||

ഏതത് തദുകൃതമവ്യക്ത -
മക്ഷരം ബ്രഹ്മസമ്മിതം |
ദേവാനാം ഹൃദയം സൗമ്യ
ഗുഹ്യം രാമഃ പരന്തപഃ || 6.119.32 ||

അവാപ്തധർമാചരണം
യശശ്ച വിപുലം ത്വയാ |
ഏവം ശുശ്രൂഷതാവ്യഗ്രം
വൈദേഹ്യാ സഹ സീതയാ || 6.119.33 ||

ഇത്യുകൃത്യാ ലക്ഷ്മണം രാജാ
സ്തൂഷാം ബദ്ധാഞ്ജലിം സ്ഥിതാം |

പുത്രീത്യാഭാഷ്യ മധുരം
ശനൈരേനാമുവാച ഹ || 6.119.34 ||

കർതവ്യോ ന തു വൈദേഹി
മന്യുസ്ത്യാഗമിമം പ്രതി |
രാമേണേദം വിശുദ്ധ്യർഥം
കൃതം വൈ ത്വദ്ധിതൈഷിണാ || 6.119.35 ||

സുദുഷ്കരമിദം പുത്രി
തവ ചാരിത്രലക്ഷണം |
കൃതം യത് ത്യേന്യനാരീണാം
യശോ ഹൃദിഭവിഷ്യതി || 6.119.36 ||

ന ത്വം കാമം സമാധേയാ
ഭർത്യശുശ്രൂഷണം പ്രതി |
അവശ്യം തു മയാ വാച്യ -
മേഷ തേ ദൈവതം പരം || 6.119.37 ||

ഇതി പ്രതിസമാദിശ്യ
പുത്രൗ സീതാം ച രഘവഃ |
ഇന്ദ്രലോകം വിമാനേന
യയൗ ദശരഥോ നൃപഃ || 6.119.38 ||

വിമാനമാസ്ഥായ മഹാനുഭാവഃ
ശ്രീയാ ച സംഹൃഷ്ടതനൂർനൃപോത്തമഃ |
ആമന്തര്യ പുത്രൗ സഹ സീതയാ ച
ജഗാമ ദേവപ്രവരസ്യ ലോകം || 6.119.39 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
യുദ്ധകാണ്ഡേ ഏകോനവിംശത്യധികശതതമഃ സർഗഃ ||